

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Hannu Linkola, hannu.linkola@ymparisto.fi
Satakunnan arvokkaat maisema-alueet -seminaari
26.11.2013 Ravintola Liisanpuisto / Satakuntaliitto

”Maalaismaisemaa en saata unohtaa”

- Maisemansuojelun tausta Suomessa
- Maisema-alueiden päivitysinventointi
- Mitä tämän jälkeen?

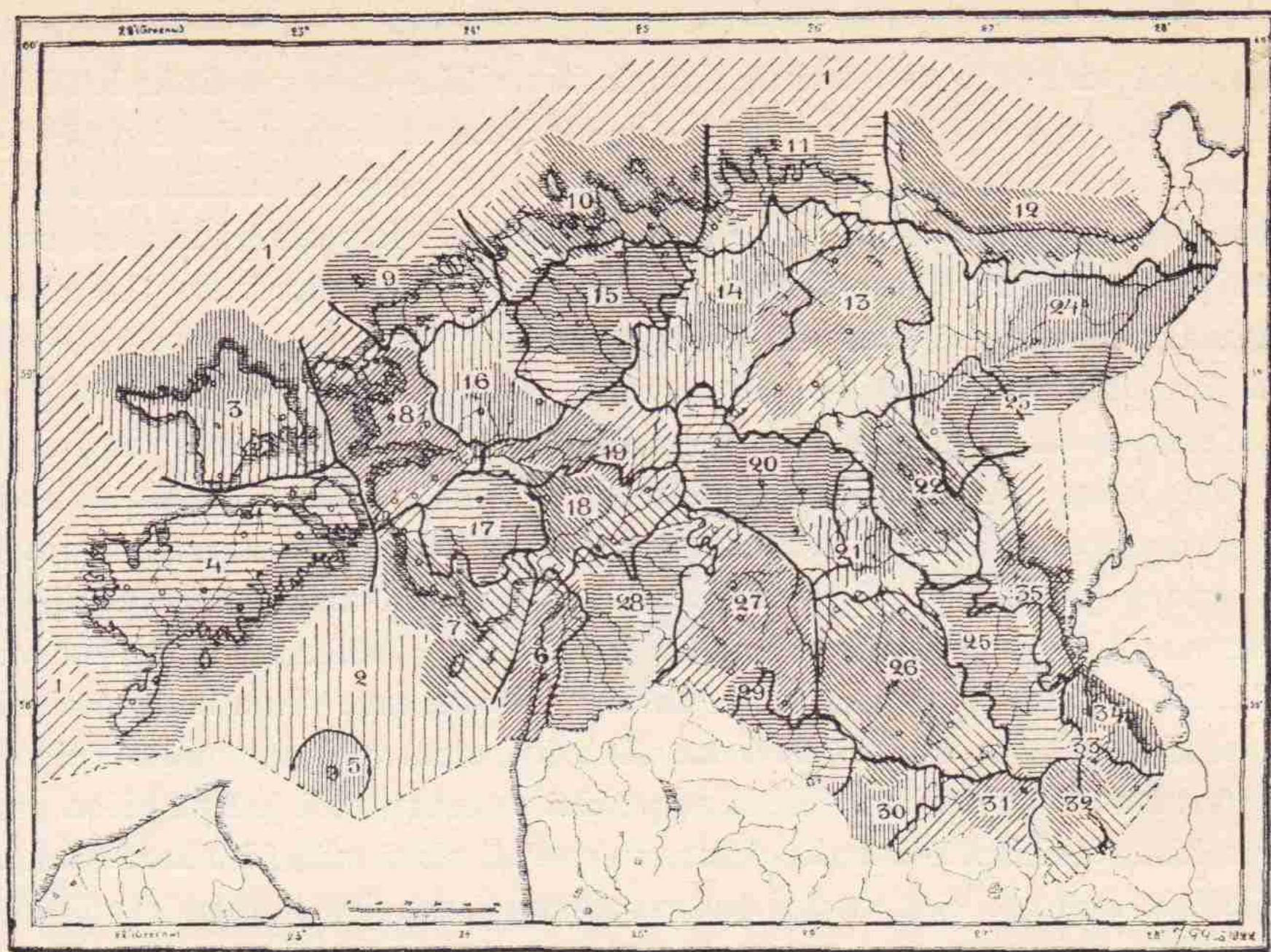
Maisemansuojelun taustaa

- Maiseman kansallistamisen traditio 1800-luvulla (taiteet)
- Kuva-aineiston popularisointi (maisemakuvasarjat, maisemamatkailu)
- Tieteen maisemat
- Luonnonsuojelutoiminnan alku
- Kansallispuistot 1938

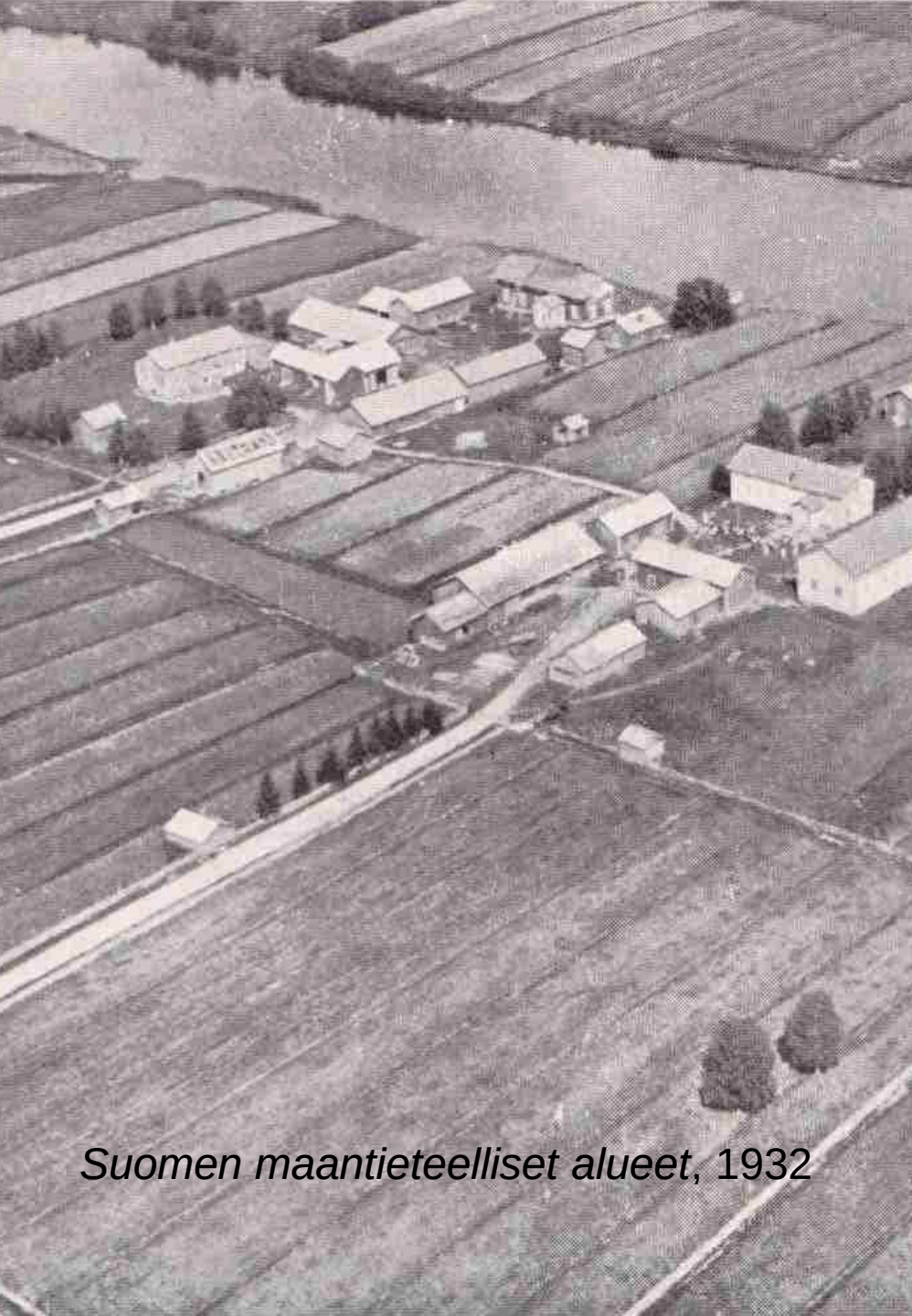
J. G. Granö: *Puhdas maantiede* 1930

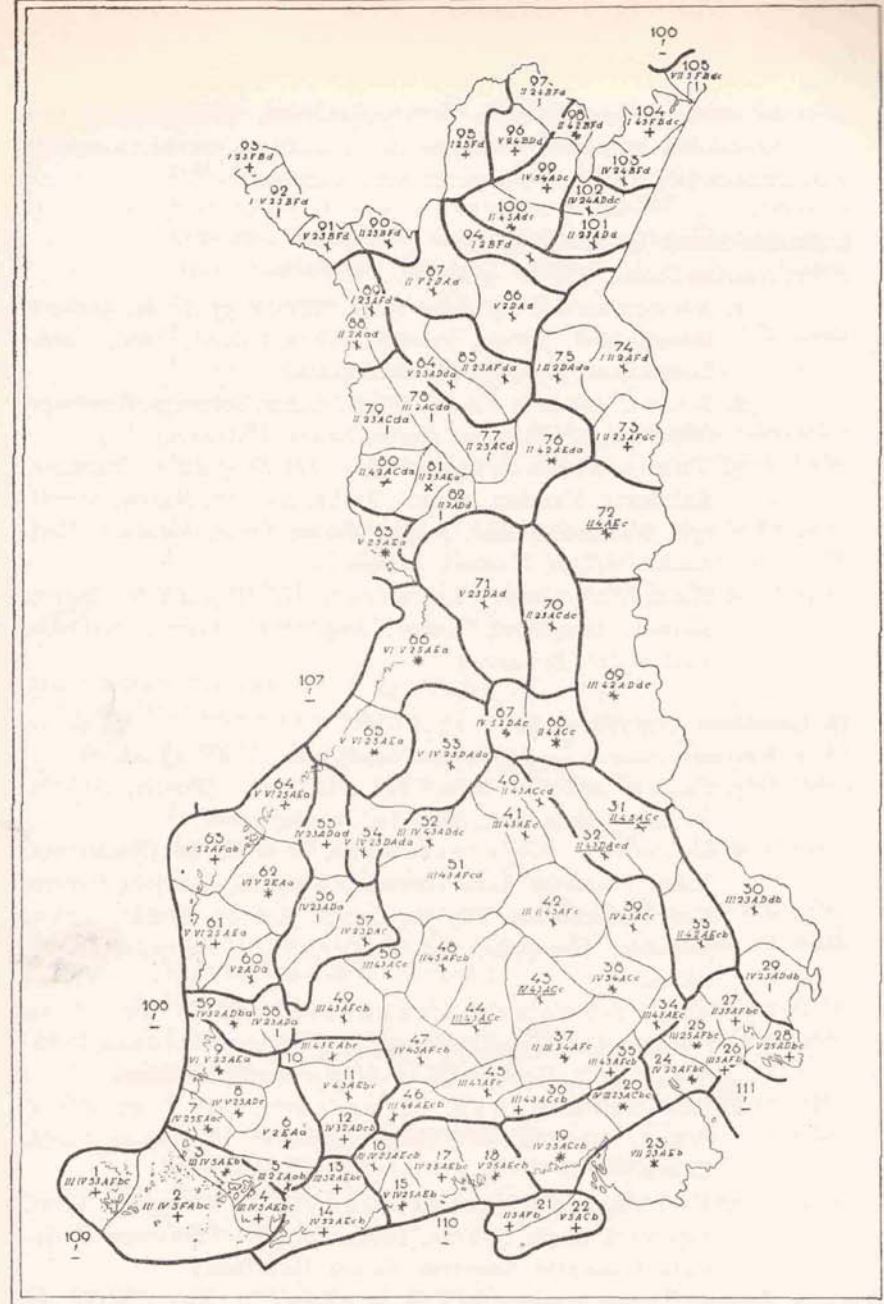
Kuva 14. *Läkinäkymän ja kaukonäkymän eli maiseman välinen vaihtumisvyöhyke.*
(Näköala Valosaaren eräältä lähes 4 m järven pinnan yläpuolella kohoavalta kalliolta pohjoiseen.) Kuvassa on matemaattinen perspektiivi määräävä: esineet ovat siis järjestään »näennäisessä koossa», milloin suurempia, milloin pienempiä, riippuen välimatkasta. Valokuvauskoneen kohdalla seisova ihminen näkisi vielä 50 m:n päässä olevan veneen ja siinä olevat ihmiset »todellisessa koossa».

Piirr. 34. Viron maantieteelliset kolmen ja neljän aineksen seudut sekä ensinmainittuja vastaavat kuntaryhmit.

Suomen maantieteelliset alueet, 1932

Kartta 8. Maantieteelliset seudut järjestysnumeroineen, maisemakaavoineen ja yksilöllisyysmerkkeineen.

Maisemakaavan alleviivaus tarkoittaa maiseman juovaisuutta. Seutukuntien rajat on merkitty paksummilla viivoilla.

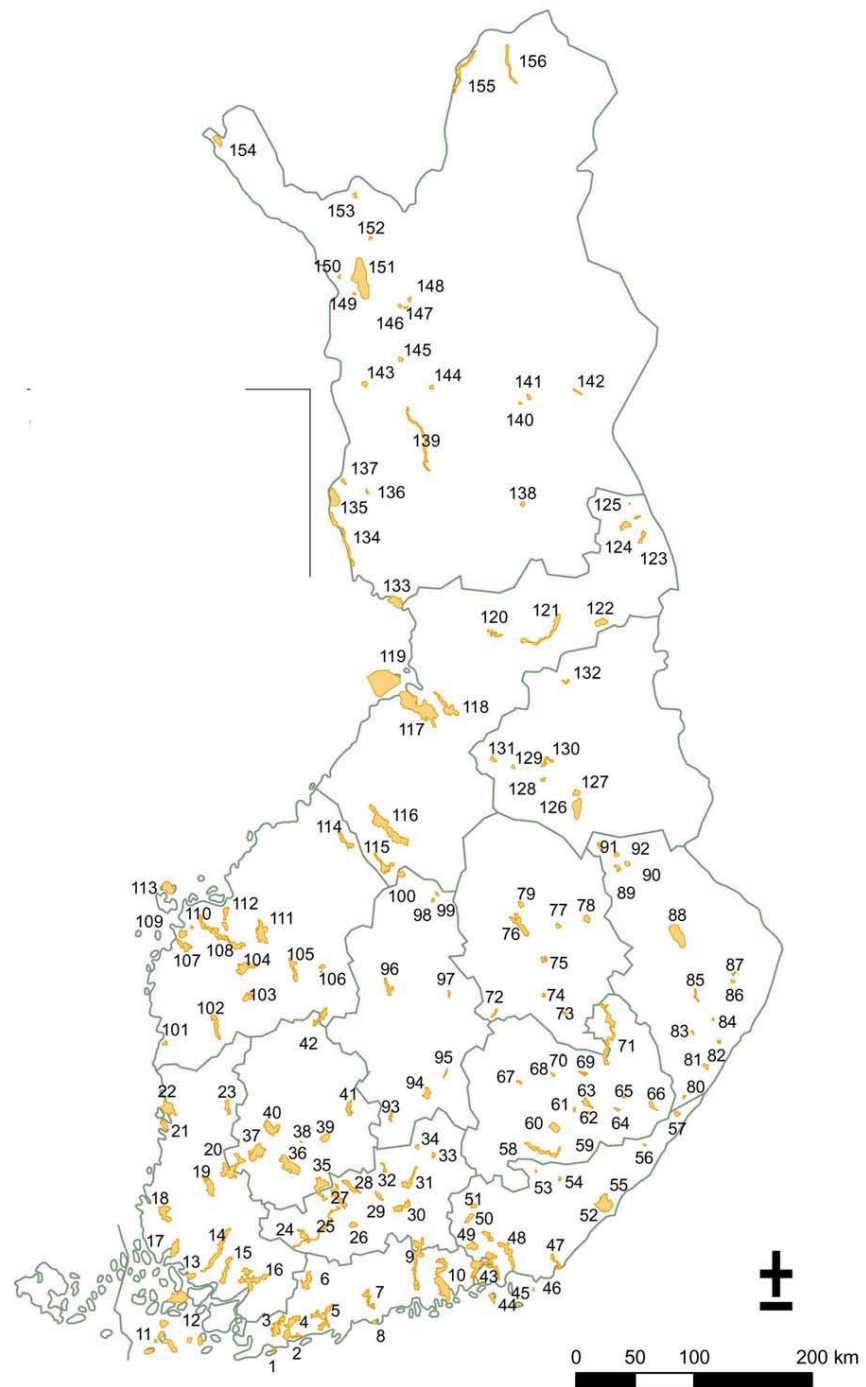
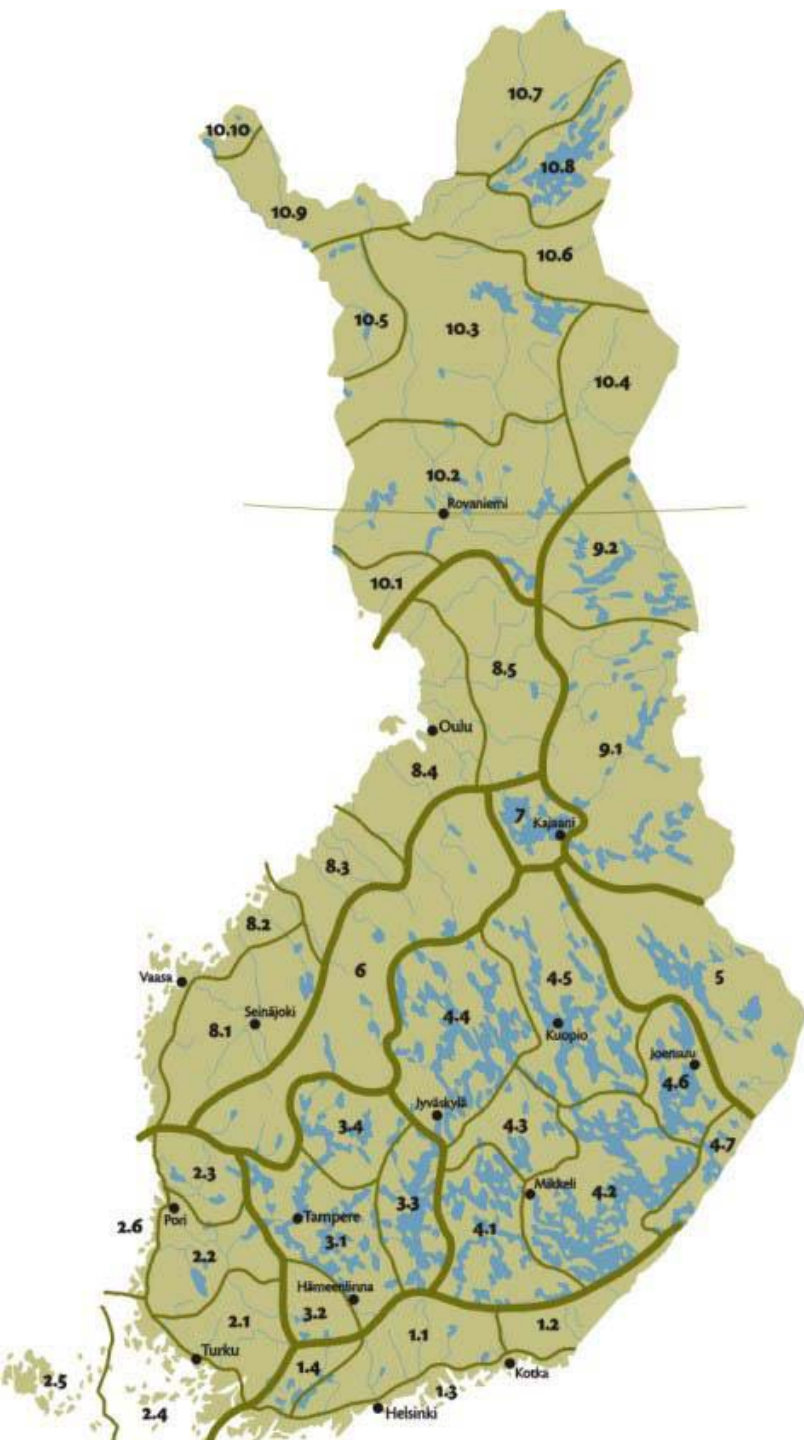
Maisematoimikunnan mietintö 1980 (MMM)

- Työ alkoi 1977
- 1) maiseman ja maisemansuojelun yleinen tarkastelu; 2) maiseman kehityksen, tilan ja suojelutarpeen tarkastelu; 3) maisemansuojelun kehittäminen
- maisema = ”ihmisen näkemä osa fyysisestä ympäristöstä”
- suojelun tavoitteet: visuaaliset, kulttuurihistorialliset, luonnonsuojelulliset, opetukseen ja tutkimukseen liittyvät arvot

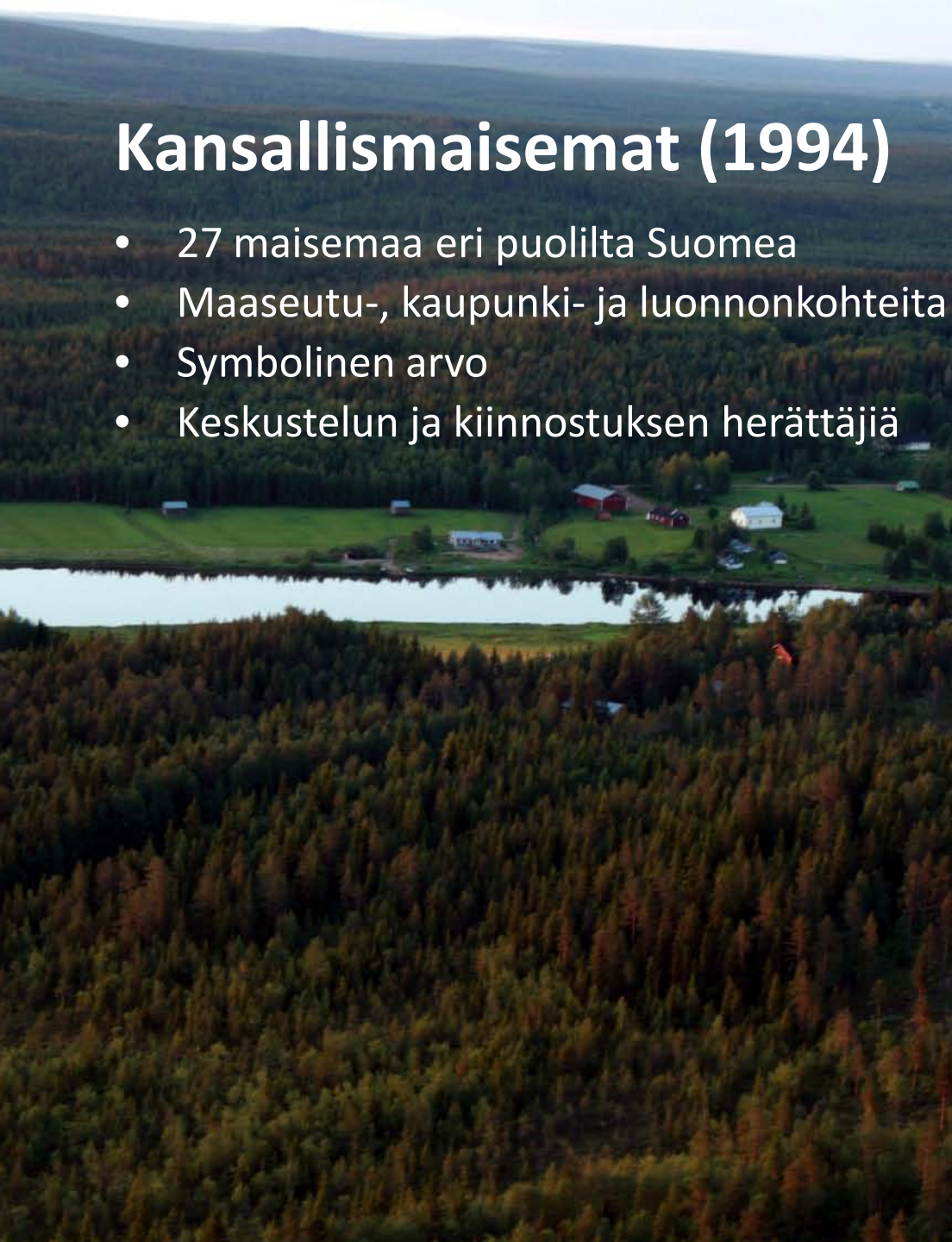
Maisema-alue työryhmän mietintö 1993 (YM)

- Työ alkoi 1986
- Tavoitteena kartoittaa arvokkaat kulttuuri- ja luonnonmaisema-alueet, niiden hoitotavat ja hoidosta aiheutuvat kustannukset
- Inventoinnit seutukaavaliittojen kanssa
- Valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat alueet
- Perinnemaisemat ja maisemanähtävyydet
- Hoidon periaatteet ja maisemansuojelu lainsäädännössä

Kansallismaisemat (1994)

- 27 maisemaa eri puolilta Suomea
- Maaseutu-, kaupunki- ja luonnonkohteita
- Symbolinen arvo
- Keskustelun ja kiinnostuksen herättäjiä

The image shows the interior of a car from the passenger side. Two people are visible: a driver on the left and a passenger on the right. The passenger is holding a red folder containing a map. The car's dashboard, steering wheel, and rearview mirror are visible. The text "Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi (2009->)" is overlaid in the center of the image.

Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi (2009->)

Visuaalinen maisemaseuranta,
Tapio Heikkilä, 2007

- MRL 1999, luonnonsuojelulaki 1996
- valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, Eurooppalainen maisemayleissopimus (2005)
- RKY-päivitys 2009
- Vanhojen alueiden maisema-arvojen tarkistaminen, luokitusten arviointi
- MAPIO-ryhmä (YM [LYMO, RYMO], SYKE, ELY:t, MMM, Museovirasto, Metsähallitus, maakuntien liitot)

- luonto, luontoarvot, luonnon monimuotoisuus
- luonnonpiirteiden edustavuus, alkuperäisyys
- maiseman historiallisuus ja jatkuvuus
- kulttuuripiirteiden edustavuus
- symboli- ja identiteetti-arvot
- alueen elinvoimaisuus ja nykyinen toimivuus
- maisemakuvan yhtenäisyys ja eheys
- maisemakuvan vaihtelevuus ja monipuolisuus
- maisemakuvan vaikuttavuus
- maisemakuvan erityispiirteet
- maisemahäiriöt ja uhkatekijät

- ELY:t -> inventointien toteuttaminen maakunnallisella tasolla, raportin valmistelu (ja mahdollinen kuuleminen ja tiedotus), raportin esittely, raportin korjaaminen MAPIO:n kommenttien perusteella
- YM -> SOVA ja valtakunnallisen esityksen valmistelu 2014 -> kuuleminen maakunnissa -> valtioneuvostoesityksen valmistelu -> ministeriökuuleminen -> esitys valtioneuvostolle
- Valtioneuvoston päätös 2015

Maisemanhoidon uudet tuulet

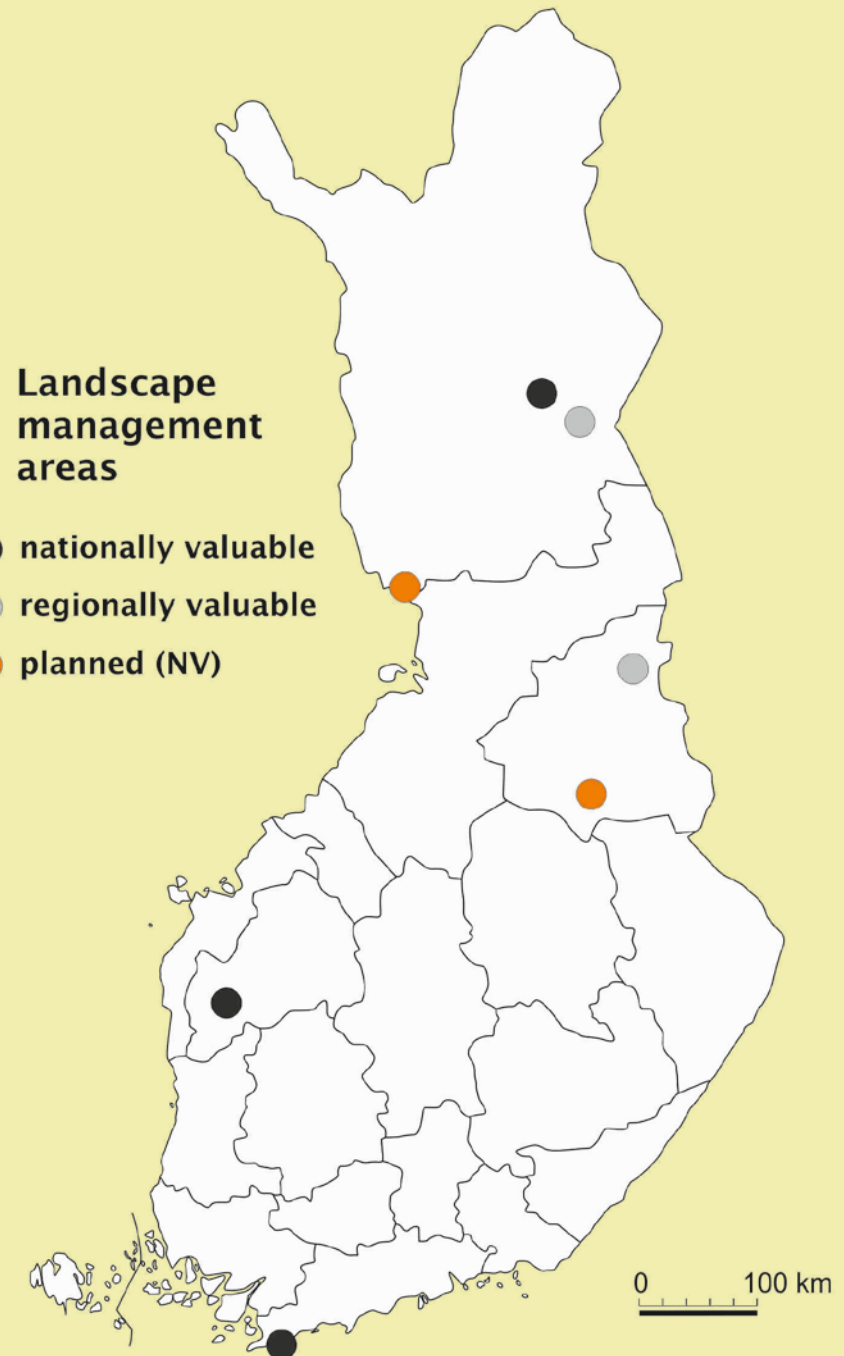
- Maisemanhoitoalueet
- Kansalliset kaupunkipuistot
- Eurooppalainen maisemayleissopimus
- Kulttuuriympäristöstrategia
- Perinnebiotooppi-inventointi

Maisemanhoitoalueet

- luonnonsuojelulaki, 32 §
- kolme valtakunnallista, kaksi maakunnallista, uusia perusteilla

- aloite kunnalta tai kyläyhteisöltä –
- hoito- ja käyttösuunnitelma
- talkoita, tietoisuutta, matkailutoimintaa

SAIJAN MAISEMA-ALUE

PERUSTETTU 11.4.2007

- Kulttuuriympäristöstrategia 2014–2020
- Tausta hallitusohjelmassa
- Mahdollisuus, kestävä kehitys, hyvä hallinto
- Muutoksen arviointi ja ennakointi (globaalista paikalliseen)
- Yhteiskunnallinen keskustelu, (kulttuuri)ympäristökasvatus
- Ohjelmien ja inventointien ohjaus, lainsäädäntö
- 30 toimenpide-ehdotusta

